

A győzelem állomásai

A RÁDIO ÚJ MŰSORA

Szerdán a Magyar Rádió székházában Boros János *A győzelem állomásai*, című műsor szerkesztője tájékoztatta a sajtó képviselőit a február elsején induló új sorozatról. A nyolc műsor a Szovjet Hadsereg nagy győzelmeinek állomásait örökíti meg és idézi fel a történeteket. A riportok azonban nemcsak a hadieseményeket idézik fel, hanem bemutatják a háborúban részt vett egyszerű emberek, katonák mai életét is. A műsorok ideje általában 50–60 perc.

A győzelem állomásai című dokumentum-sorozat február elsején elhangzó első adásának címe: *Ballada a városról, mely helytállt Európáért*. A volgográdi harcokat idézi fel.

A munkásakadémiák „fél éve“

Az idei tanévben 15 munkásakadémia indult Szegeden. A „félévükhöz“ közeledő akadémiák közül kilenc szakmai jellegű, 6 pedig a hallgatók általános műveltségét gyarapító irodalmi, pedagógiai, munkajogi, ideológiai, földrajzi stb. kérdésekkel foglalkozik.

Az üzemek többsége az előző évek jó tapasztalatai alapján örömmel fogadta a TIT előadót, s munkájukhoz sok segítséget nyújtott. Igen jól működő szakmai akadémiák vannak a MÁV-nál, a szűcsipari ksz-nél, a vas- és fémipari ksz-nél és a fodrászipari ksz-nél. A nem szakmai jellegűek közül különösen jó az ingatlankezelő vállalat történelmi munkásakadémiája, az újszegedi szövőgyár földrajzi- és juttatásügyi irodalmi és a

cipőgyár immár hagyományossá vált akadémiája.

A siker ebben is sok összetevő eredménye. Ismerni kell a dolgozók érdeklődési körét, figyelembe kell venni képzettségüket, gondos szervező munkával biztosítani az előadások dologi feltételeit stb. Az IKV-nál például az akadémiák témájának megválasztásához maguk a hallgatók is aktívan beleszóltak, s így érthető, hogy az önként választott témakörből szívesen hallgatnak előadást. A fodrászipari ksz munkásakadémiáját is nagy érdeklődés kíséri.

— Legutóbb a fodrászipari történetéről hallgattunk előadást. Az 1400-as évekig szanyuló előadásból rengeteg érdekességet tudtunk meg — mondja Nagy Károly, az 1-es számú üzlet dolgozója.

— De nemcsak ez, jóformán minden előadás ilyen érdekes. Azt hiszem, túlzás nélkül mondhatom, hogy nálunk igazán népszerűek ezek az előadások.

De mi tagadás, van az éremnek másik oldala is. Néhány üzemben nagyon beteg, vagy sehogysem működnek ezek az akadémiák. Legkirívóbb példa erre a gyufagyár. Itt évek óta minden próbálkozás, jószándék megtörik a közönyön. Igaz, sokan járnak be vidékről, több műszakban dolgoznak, nehéz az előadásra a legalkalmasabb időt megtalálni. S ráadásul a munkások többsége nő, többgyerekes családjával. A téma megválasztása sem könnyű. Az előadások leggyakrabban itt egészségügyi témájú. Azt gondolhatnánk, hogy ez mindenki érdekli. A gyakorlat viszont mást mutat. Előfordult az is, hogy a TIT előadója volt az első, s egyetlen vendége a fűtetlen kultúrteremnek. Mi az oka ennek az érdektelenségnek?

— Négy gyerek van otthon. Minden reggel 4 órakor kelek, s 3 óra után érek haza. Semmire nincs időm — mondja Szalma Andrásné.

— Nálunk két kicsi van, egyik bölcsődés, másik óvodába jár. Minden percemet lekötö.

S az ötödik, tizenötödik válasz lényege is ez: „nincs idő”. Ami alapján véve igaz, s elfogadható, de az is ott lapul valahol a válaszok mögött, hogy erre, vagy ilyenre nincs időm. Az igazi ok felderítése persze nem olyan egyszerű.

Az üzem vezetősége mindenestre vegye komolyan ezek megkeresését.

N. K.

EMBEREK nyugdíjban

ideig volt a 34-es körzet megbízottja. A Zákány, a Francia, az Óthalom és a Damjanich utca tartozott hozzá, összesen 75 ház 350 lakójával. Sokan keresték fel nap mint nap a MÁV-nyugdíjast. Tanácsot, segítséget kértek tőle. És Németh István sohasem tagadta meg. Gyakran előfordult, hogy reggel 5 órakor csöngették fel, s kérétek hivatalos aláírását egy-egy kérvényhez. Máskor előfordult, hogy barátaival szórakozott, amikor a panaszos érkezett. Nem ismert lehetlent, félbeszakította a baráti beszélgetést, s fogadta körzetének lakóját.

Nehéz lenne felsorolni, hogy öreg napjaiból hány órát áldozott a közösségért. Ott volt mindenütt, ahol körzetét kellett képviselnie. Már tizenegy elismerő oklevelet tud felmutatni. A II. kerületi tanács szabálysértési tanácsának is tagja volt. Sok-sok ügyet vizsgált ki, s az „ítéletéhezatalnál” tárgyalgosan, az ügyfelek megelégedésére foglalt állást. Hogy melyik munkájára legbüszkébb, erre 6 sem tud pontos választ adni. Talán a városrész fásítása, csinosítása nőtt legjobban szívéhez. Ott, ahol nem volt gazdája az ültetésnek, maga végezte el. Több mint 20 sudár fa dicséri az idős társadalmi munkás tevékenységét.

Németh István fiait keresték fel a II. kerületi tanácsot, s kérték, hogy

mentseik fel idős, 77 éves édesapjukat társadalmi munkájától. E kérésnek tett eleget a kerületi tanács, s küldte elismerő levelét a „nyugalomba” vonult körzetmegbízottnak.

Németh István ennyi

A madarak és az időjárás

Rövid telet várnak-e a madarak? Ez a kérdés öltik fel az emberben, ha a különben vékony téli ruhába öltözött fehértojás madárvilágra tekint. A viharisrályok ugyanis az elvonulók között utolsónak költöznek el délnek, most viszont még mindig vígan élnek itt. A Fokföldig is vándorolva vajon visszajöttek volna már a pajzos csanakok, amelyek egyébként február végén szoktak hazajönni? Még el sem mentek, vagy megtévedtek volna az időjárásban?

A seregélyek el sem mentek

Megfigyelésünket dr. Beretzk Péter egyetemi magántanár, a fehértojás rezervátum Európa-hírű tudósa bővíti ki:

— A vadlibák megszokott tömegeit most nem látni Fehértón. Hosszú megfigyeléseim óta ez a jelenség az első eset, amikor a hatalmas törzserő nem hangoz a vadlibák népes csapatától. A mostani kevés vadliba között is észrevehető volt bizonyos nyugtalan mozgás a

múlt heti havazás alatt. A városban viszont azt látom a magas platánokon, hogy a verebekkel békés társberletben 4–5 ezer seregély is tányázik. Máskor a tél derekán ezek már nincsenek itt, csak februárban jönnek vissza. Most el sem mentek. Nagy tömegben lakmároznak a Kossuth Lajos sugárúton az ostorfák termésén. Az élelmükben osztozó társaik, a fenyőrigók viszont még nincsenek itt, csak később várhatjuk őket. Úgy látszik, ők pontosabban tartják magukat a naptár szerinti télhez.

Szürkegémek vendégségben

Mindez a jelenség az el-késéstől tel miatt van, vagy a madárvonulás lassabbán áramlik dél felé a szokottnál? A természet ritmusa hol és miért tört meg? Mint megtudtuk, néhány szürkegém is Fehértón maradt. Ez persze magyarázható azzal, hogy a tavak lehalászása után a tocsogókban visszamaradt szeméthal marasz-

taló, terített asztal a számukra.

A barkós és függő cinegéből, az ökörszemekből, a nádi sármányból, sőt a vörösbegyéből is aránylag sok maradt, vagy szorult benn a nádasokban. Ezek általában a mediterrán zónában telelnek át, de most még nem kényszerültek továbbmenni délre.

Marasztaló terített asztal

— Látszatra új, szokatlan jelenségekkel állunk szemben a madárvilágban?

— Valójában — mondotta dr. Beretzk Péter —, a jelenségek nem engednek levonni merész következtetést arra vonatkozóan, mintha a kutya megetté volna a telet. Csupán a terített asztal, az élelem marasztalja itt a szokatlan vendégeket. A madarak a hideg ellen jól felvértezik magukat, s ha úgy fordul az idő, gyorsan felkerelkednek és odébb állnak a nekik kedvezőbb, élelemben dúsabb tájakra.

Fényben, világosságban

Az első pesti legális munkásgyűlés emlékeire

DÉLELŐTT szabadságmatinét rendeztek a budapesti Magyar Színházban. Az ilyen matinéknak már voltak hagyományai: a korábbi években a rendőrtörő, a cenzúra, a gyakori megtorlások ellenére is rendeztek vasárnap délelőtti munkáselőadásokat a haladó művészek. Ezúttal — 1945. január 28-án először fordult elő, hogy amikor a függöny szétnyílt, csak előadók jelentek meg a színpadon, nem ültek mögöttük figyelő tekintetűek a művészekre és a közönségre szögezve rendőrtisztek, mint őt és tiz esztendővel korábban. A történelem legsötétebb éjszakái után, 1919 óta először állt fényben és világosságban a párt, hogy messzehangzóan meghirdesse programját. Bevezetőül a költők szóltak, Petőfi, Ady, József Attila forradalmi versei soha nem voltak aktuálisabbak, mint ezen a napon. A közönség könnyező szemekkel, visszafogott lélegzettel, öklöbbszorult kezekkel hallgatta megszólaltatokat.

A DUNA túlsó partján, Budán még folytak a harcok, Kelet-Poroszországban és a Balti-tengernél a Szovjet Hadsereg hatalmas csapásai zúzták, porlasztották a náci seregeket, a Mazuri-tavaknál, ahol az első világháborúban nagy győzelmet arattak Vilmos császár hadosztályai, most az utódok fejvesztetten menekültek.

A magyar főváros felszabadult területein kétségbeesett emberek eltűnt hozzátartozóik nyomait kutatták, még nem csak, hogy nem száradtak fel a könnyek, hanem először hullottak nyíltan, titko-

lózás nélkül, mindenki szemlélőjére. Mégis, a fájdalom, a pusztulás ellenére, remény támadt az emberekben: újra lehet kezdeni, lehet még élni.

Ezen a délutánon — ugyan-csak a Magyar Színházban — először szólt az emberekhez, a munkásokhoz, az ország dolgozó népehez hangos, messzehangzó szóval, nyíltan és akadálytalanul a Magyar Kommunista Párt. Első szavai így hangzottak: Az eddigienél jobban, igazabban, szebben lehet és kell élni. Mindenért, ami történt, az úri osztály felelős. Az ország túljutott a mélyponton: független, szabad nép kezd munkához, eltakarítja a romokat, hozzátal az újjáépítéshez. Magyarországnak Ideiglenes Nemzetgyűlése és Ideiglenes Nemzeti Kormány van!

A PÁRT meghirdette: nem akármilyen demokráciát, népi demokráciát akarunk. Széleskörű, gyökeres földreformot a földesúri nagybirtokrendszer helyett, reakciós közigazgatás és közelet helyett demokratikus közigazgatást és közeletet. Nemcsak a nyilasok a nép ellensége — mondta a párt szóinkai —, nem lehet helyük többé a nép sorsának irányításában azoknak sem, akiknek ellenforradalmi uralma — bármilyen nevű pártokba tömörültek is — törvényszerűen vezetett a háborúhoz, a romlás-hoz.

Ezúttal hangzott el először: Új külpolitikát! Szoros barátságot a Szovjetunióval és a szomszéd népekkel! S már ezen az első nyilvános kommunista gyűlésen félreérthetetlenül hitet tettek a felszólalók a demokratikus

erők egyesítése mellett. Szakszervezeti egységet! Munkásegységet! Az MKP legális szervezetei mindent elkövettek a jelszavak valóra váltásáért.

Az első legális kommunista népgyűlésen hangzott el a figyelemre méltó: akik a volt szövetségesek, a nyugati nagyhatalmak és a Szovjetunió közötti ellentétek kiéleződésére, egy új háború ki-robbanására spekulálnak, saját népük békéjének árulói, hazájuk ellenségei. E figyelmeztetés a későbbi évekre is érvényes, idősebb maradt.

A HÚSZ ÉV előtti, január 28-i budapesti nagygyűlés fontos esemény volt pártunk életében, kezdete legális működésének a fényben és világosságban, amely azóta is, s a jövőben is, láthatóvá teszi a kijelölt utat, melyen haladnunk kell.

V. F.

Reggel nyolc óra volt. Szegeden, a Veresacs utca sarkán a 3-as villamos csaknem indulásra készen állt.

— Várjanak... várjanak! — hallatszott egy asszony segélykérő hangja a villamos mögött. A kalauz úgy-úgy sem vette a kiáltásra, a szabályokat pontosan betartva, kihajolt a kocsi-ból és meggyőződött róla, hogy mindenki fent van. Aztán tempósan befelűjt a sípjába és felhangzott a jóismert, indulást jelző kétszeres fűtész. Az utasok várták a kocsit, egyikük

Szabályok és emberek

kocsi indulását, de az elmaradt. A fülkékben még ott csengett a segélykérő asszony hangja. Idős, beteg asszony igyekezett bicogó láb-bal és társnőjének karjába kapaszkodva elérni a még álló szerelvényt. Kínos sietése közben kiáltott. Eltelt egy másodperc... kettő, s az utasok duktólva néztek, vajon sikerül-e nekik felszállni. Már-már elérték a kocsit, egyikük

közben szóltam neki:

— Megvárhatta volna azt az asszonyt... — Nem nézett rám, válasza sem méltatott. Arcán lárvá merevség ült, közönyösen ment tovább...

Az elhagyott megállóban két idős asszony topogott a nedves, lucskos járdán. Egyikük erőteljesen kapaszkodott támogatójába. Sovány melle erősen zihált. Szája forró párákat lehel, melyet elnyelt a nyirkos, januári hideg.

B. Z.

L. F.